

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISE SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEŽOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE

POJEDINI BROJ Kr. 6.

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO-
DIŠNJE Kr. 200. — ZA INOZEMSTVO Kr. 400.
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 2.

Šibenik, 16. siječnja 1923.

God. III.

GLAD U DALMACIJI.

Sa sviju strana naše pokrajine stižu nam očajni glasovi o gladi i oskudici, kao i o načinu, kako se kod nas provoda akcija za prehranu naroda. Možemo reći, da zaliha hrane uopće nema. One — prema velikim našim potrebama — neznatne količine, što su stigle, odmah su naravno bile potrošene, a da se nije ni osjetilo kakvo ublaženje oskudice.

Upozoravalo se odavna sve mjerodavne čimbenike, molilo se, zaklinjalo se, pisalo i govorilo o teškom stanju prehrane. No sve to dosad nije pomoglo. U pokrajini zaliha hrane nema, niti je čuti glasa, da će nam uskoro što stići. Ipak čujemo svaki dan izjave naših ministara, da su uvjereni, da vlada kod nas glad, da narodu treba hitno pomoći, dapače da su stavljeni na raspoloženje potrebite svote za nabavu hrane.

Kako je pak sa dijeljenjem one male količine hrane, što je dosad dolazila, to znade svatko. U mnogim krajevima Dalmacije ova je razdioba povjerena isključivo najzagrizenim strančarima demokratske stranke, čime je pred narodom potizhen ugled same državne vlasti.

Ovdje u Šibeniku povjerena je prehrana trojici advokata. Općina s njima skupa nije se dosad držala niti onih naputaka, koje je ministarstvo za socijalnu politiku izdalo. Općina je morala sastaviti popis onih najsiromašnijih osoba, koje bi morale dobiti hranu besplatno ili uz sniženu cijenu. Općina nije toga učinila. Što se tu radi, ne može nitko da kontrolira. Jednodušni protesti cijeloga pučanstva, prigovori, interpelacije protiv zlorababama dosad nijesu imale nikakva rezultata. Ministarstvo socijalne politike pišmeno i usmeno je izjavilo, da će provesti strogu istragu glede prilika na aprovizaciji, te da će u tu svrhu poslati svog naročitoz odaslanika. Sve su to bile samo prazne riječi. Međutim nezadovoljstvo se širi. Mržnja najširih slojeva naroda protiv takvoj javnoj sramoti i slabizni sve to više raste na veliku štetu ugleda državne vlasti, koji je radi ovakvog postupka spao upravo na ništa. I ne može da bude drukčije, kad je u državi preči interes pojedinaca i tobože stranke negoli interes naroda i države.

To se događa u Šibeniku, dok je drugovdje možda još i gore. U Sinju je aprovizacija onog kraja data samo jednom demokratu, Mirku Tripalju, propalom kandidatu 1920. Ministarstvo misli, da će sa državnim kukuruzom porasti utjecaj i ugled demokratske stranke. Takav je mentalitet kod stanovitih ljudi, koji tako nisko cijene naš narod, te misle, da mogu da ga kupe ili da ga gladom prisile, da im bude reb. Nego su se u tomu ljute prevarili. I mi ne bismo danas više ni pisali o ovoj sramoti, koja je u Dal-

maciji uništila demokratsku stranku, kad u ovako žalostnim prilikama ne bi trpio narod.

Što se događa u Tješnome, u Skradinu, u Benkovcu i t. d., poznato je već javnosti. Narod se tuži, vapije za uređenjem naše aprovizacije. Zahitjev poslanika Pučke Stranke je tako skroman i pošten, da se mora svatko čudom čuditi, što takav zabjev još nije bio prihvaćen. Naši poslanici u suglasju sa čitavim narodom tražili su, da se razdioba hrane povjeri međustranačkim odborima, to jest odborima, u kojima će biti zastupane sve stranke, gdje će biti omogućena kontrola, a vladati nepristranost i poznavanje narodnih potreba.

Naš izborni okrug.

Državni odbor u Beogradu razdijelio je izborni okrug sjeverne Dalmacije u šest srezova (kotara) i ustanovio je, da ovaj okrug ima da izabere šest poslanika. Srezovi (kotari) našeg izbornog okruga jesu ovi:

1. Srez Šibenik, t. j. čitavi današnji šibenski kotar.
2. Srez Knin, što ga sačinjavaju sudbeni kotari Knin i Vrlika.
3. Srez Driuš, što ga sačinjava sam sudbeni kotar driuški.
4. Srez Pag, što ga sačinjavaju općine: Pag, Rab, Silba, Nin i Novi-grad.
5. Srez Benkovac, t. j. čitavi dosadašnji benkovački kotar.
6. Srez Biograd, što ga sačinjavaju općine: Biograd, Salj i dio općine zadarske, koji je rapalskim ugovorom nama ostao.

Po tome u našem izbornom okrugu, kad ne bi bilo okupacije, svaka stranka imala bi kandidirati šest sreskih poslanika. Tomu treba pridodati nosioca liste, tako da bi se imalo kod nas postaviti ukupno sedam kandidata, dok ih okrug ne smije da bira nego šest. Ovo je očevitna pogriješka u zakonu, koju stranke mogu da poprave samo time, ako u dva sreza postav-

Kad je novi ministar socijalne politike dr. Ninko Perić preuzeo upravu, očekivali smo svi, da će odmah učiniti reda u aprovizaciji Dalmacije i da će uništiti sramotni ugovor, kojim je predašnji demokratski ministar dr. Žerjav u važnijim mjestima povjerio aprovizacije svojim ljudima. Do danas se bar nije još ništa promijenilo, nego se dapače u mnogočemu stanje stvari pogoršalo obzirom na predstojeće izbore, na koje demokrati misle uplivati kukuruzom izrabljujući glad i gotolotinu naroda.

Mi tražimo, da se škandalu u aprovizaciji Dalmacije učini napokon kraj i da se već jednom prestane sa nasiljem, ponizavanjem i mučenjem naroda.

Iste osobe za sreskog kandidata i zamjenika.

Biogradski srez je sav još pod okupacijom, pak bi potom imao otpasti. Tako ostaje pet srezova, u kojima se imaju postaviti sreski kandidati, koji su nosiocem liste sačinjavaju uprav broj poslanika (šest), koji je doznačen našem izbornom okrugu. Mislimo potom, da bi bila nepravda smanjiti za jedan taj broj radi toga, što je srez Biograd još pod okupacijom, jer ostaje, kako rečeno, pet srezova sa pet poslanika i nosioc liste kao šesti. Poslanici, birani u sjevernoj Dalmaciji, u prvom redu bi se imali da zauzmu za još okupiranu zonu, koja treba osobite pažnje i pomoći. Stoga ne bi bilo ni uputno ni pametno sniziti broj poslanika, određen za čitavu sjevernu Dalmaciju, okupiranu i neokupiranu.

I u izbornom okrugu južne Dalmacije - Splitu ima deset srezova, t. j. toliko, koliko otpada poslanika na taj okrug, a nosioc liste bio bi jedanaesti kandidat. Dakle bi trebalo postaviti jedanaest kandidata, dok ih se ne može izabrati nego deset. I tu bi trebalo da stranke poprave pogriješku postavljajući iste osobe za kandidata i zamjenika u dva sreza.

Općinski komesari.

(Na odgovor „Demokratu“.)

Mjesni „Demokrat“ u svom zadnjem broju napada narodnog poslanika dra Antu Dulibića povodom jedne novinske vijesti, da bi dr. Dulibić bio tražio, da se zamjene komesari na šibenskoj, tiješnjanskoj i skradinskoj općini sa drugim nezagrizenim i nepristranim licima. Preči ćemo, po našem običaju, preko psokava i otrcanih fraza „Demokrata“, a osvrnut ćemo se samo na stvar.

Grijev dra Dulibića je veći od onoga, radi kojega ga se napada. Dr. Dulibić još od godine 1921. pa do danas neprestano je tražio, da se svi strančari na upravi naših općina zamjene sa nepristranim ljudima. On je

bezbroy puta u Zakonodavnom odboru i u raznim podborima javno — ne potajno — digao svoj glas protiv onih komesarima-strančarima, koji su bili i jesu nesreća ove naše izmorene zemlje. Tu je on javno nazivao komesarijate sramotom i svjetskim škandalom. On je u javnim interpelacijama žigosao djelovanje nekih strančarskih komesara, koji su gunuli naš narod u skrajno nezadovoljstvo i očaj sa svojim strančarstvom, nepravdnošću i pristranošću na štetu i naroda i države.

Dr. Dulibić bio je jedini zastupnik Dalmacije, koji je neumorno nastojao da naša pokrajina dobije izborni zakon

I da se provedu izbori za općinska zastupstva, kad režim nije htio da inače stavi reda u općinama skinuvši strančarske upravitelje.

Sav taj rad dra Dulibića nije dosad naišao na nikakav otpor ni prigovor, jer su njegovi razlozi i argumenti bili takvi, da su se svima namećali, i nitko se nije mogao naći, da im se suprostavi. Tako teškom mukom i preko volje vlastodršci su napokon pristali, da Dalmaciji dadu novi moderni izborni zakon. Došlo je bilo i do sastava općinskih izbornih spiskova. Bio je određen i dan izbora. No do izbora nije se došlo, jer je demokratskoj stranci, po mišljenju njezinih ljudi, konveniralo, da se na njihovih korist i slavu održe dalje općinski komesari.

U svemu tomu rad dra Dulibića nije poticao iz strančarskih razloga. Zahtjev je bio sasvim skroman: da se naime na čelo općine postavie nepristrani ljudi, buduci je to u interesu i općine i pučanstva, ali u prvom redu i same države. Samo zaslepljenost ili zla namjera može da potiče ljude na tako uporno podržavanje jednog pogubnog stanja stvari u samoj Dalmaciji, koja što se komesarijata tiče pravi iznimku i u našoj državi i u Evropi. U Sloveniji i Hrvatskoj pitanje je općina već davno uređeno. To se učinilo, jer su to pogranične zemlje, te bi trpio ugled države podržavanjem vanzakonskog stanja u autonomnim tijelima. Nitko se ni danas ne obazuje, da taj razlog vrijedi u još većoj mjeri za Dalmaciju, za taj najosudljiviji kraj, gdje danonice dolazi i prolazi i nemo i nedrag, koji po stanju stvari, što ga ovdje opaža, prosuduje čitavu državu.

Da smo zlobni, mi bismo kao opozicija prema režimu morali tri ruke od veselja, što se ruši demokratska stranka vlastitim nedjelima. No buduci su po srijedi daleko viši interesi negoli su strančari, ustajemo protiv zlu i uporno tražimo, da se učini red u našim općinama, da prestane nezadovoljstvo u najširim slojevima naroda. Neka upamti „Demokrat“, da u odsudnom času našu državu ne će obraniti oni njegovi koji bdiju, kako on kaže, nego će državu moći da obrane samo velike mase zadovoljnog naroda.

Odgovornost za ono zlo, što nas sve tišti, pada u prvom redu na one, koji na našim općinama — ovo je već peta godina — podržavaju iznimno, nasilno stanje. Da su na općinama ljudi, izabrani od naroda, koji bi na se preuzeli svu upravnu odgovornost, bilo bi napretka, rada i bolje skrbi za opće dobro.

Uzmite samo pitanje prehrane naroda. Inicijativom dra. Dulibića održao se u Splitu veliki sastanak za dogovor o prehrani, na koji su u prvom redu bili pozvani i morali doći predstavnici općina. No svima nam je još u pameti, da baš oni nijesu došli, a to zato, jer

na je vlada namignula, da ne treba da idu. Ljudi, izabrani od naroda, bili bi se i te kako odzvali, da raspravljaju o tako životnom pitanju i učine sve, što jedna skupna organizacija sviju općina može da učini. Tako se nije učinilo ništa, i sad se kupi mištinja za izgladneli narod.

Kako je u pogledu prehrane, tako je i u svim drugim važnijim pitanjima, Nema dobra, nema ljubavi, nema

zadovoljstva. I kad se nađe samo jedan, koji u općem interesu traži tomu lijeka, eto mu prigovora, sumnjičenja i osvada. No neka nitko ne misli, da ćemo zato odustati ili za čas sustati od dosadanjeg rada. Mi tražimo i tražit ćemo, da se uklone svi oni komesari na našim općinama, koji su samo strančari, a ne dobri i nepristrani upravnici. Dobro države i naroda to zahtijeva, a to ćemo i postići.

IZBORNA BORBA.

Jalove nade. Upada u oči, kako mjesni „Dalm. Radikal“ zadnje vrijeme zlonamjerno gotovo redovito izvješćuje o velikim uspjesima akcije Sušteršićeve i radikalskih plaćenika ministra dra Županića, Hribara, dra Lenarda i druge časne družine u Sloveniji. Tješ se i nada, da će ova akcija jako uzdržati redove Slovenske Pučke Stranke i privesiti ih u radikalske redove. No u tomu se ljuto vara. Jalove su mu te nade. Narod u Sloveniji je danas sav u taboru Slov. Pučke Stranke, jer je dobro uvidio, da je njezin program - program slovenskog naroda. SPS. je danas voči novih izbora za Nar. Skupštinu tako solidna, tako jedinstvena, tako složna i odlučna, kako nije bila nikad od svog početka i nema toga ni unutar nje ni izvan nje, koji bi joj mogao da uzdrma redove ili što naškodi.

Izborni kompromis u Bosni. Među Hrvatima u Bosni i Hercegovinu opaža se ozbiljna volja, da svi bosansko-hercegovački Hrvati prigodom skupštinskih izbora istupe složno, jer je to jedina garancija, da Hrvati dobiju onoliko zastupničkih mjesta, koliko ih pripada. Što se tiče ovog kompromisa u Bosni i Hercegovini između Hrvatske pučke i Hrvatske težačke stranke, vrhovno vodstvo Hrvatske pučke stranke u Zagrebu je otvoreno izjavilo, da želi, da do toga kompromisa dođe. Ovisi o drugoj strani, kako će se pregovori razviti i hoće li zbilja do ovog kompromisa i doći.

Infamija. Tako moramo da okrstimo niski napadaj na ljubljanskog

biskupa Jegliča i prvake SPS., što ga je mjesni „Dalm. Radikal“ od 11. o. m. j. prenio iz ljubljanskog „Slov. Naroda“, a koji vrvi lažima i klevetama na teret nedužnih, a na obranu novopečenog radikala dra Sušteršića, s kojim je poštena slovenska javnost već davno obračunala. Svima, koji i malo poznaju političke prilike u Sloveniji, dobro je poznato, da je dr. Sušteršić, i ako nije bio vlasnik ni urednik „Slovenca“, moralno odgovoran za sve članke i notice, što su u kritično doba pred svjetskim ratom i kad je on buknuo, bili napisani u prilog stanovništva Austrougarske i njenih saveznika, jer ih je — protiv odlične, nesumnjive i jasne volje uredništva lista — ili sam napisao ili drugima naredio da napišu, pak na nedozvoljen način pokriončario u list. To uredništvo „Slovenca“ može da svaki čas i dokazima dokaže. Što se pak tiče ugledne i zaslužne osobe biskupa Jegliča, on na pisanje lista nije nikada niti izravno niti neizravno uplivaio, najmanje pak u kritičnim godinama 1910.-1918., još manje što napisao ili dao napisati. Tko protivno tvrdi, jest lažac i to prosti i svještini lažac. Poznamo dobro biskupa Jegliča kao dobrog, neustrašivog i pravog rodoljuba, koji se tako junački znao da drži baš u ono teško doba, kad je tako cvalo austrijsko denuncijanstvo. Ovaj kukavni i propali čovjek, koji se usuđuje da ga ovako podlo napada i baca blato na ovog najpoštenijeg Slovenca, nije vrijedan, da našem vladiki ni podveže poveže na cipelama. — Radikalima ne mogu

da pomognu u Sloveniji svi milijuni iz dispozicionog fonda. No još manje će im pomoći ovako infamni i niski napadaji na najzaslužnije i najznačajnije Slovence. To im svakako ne služi na čast!

Samostalni istup Stojana Protića. Konačno su razbijeni pregovori između Pašića i Stojana Protića. Protić sa vojvodanskim radikalima i drugim svojim pristašama ide samostalno u izbore. On će kandidirati kao nosilac liste u kruševačkom, novosadskom i bečkereškom okrugu. St. Protić s drom Ivančićem sprema se na živu izbornu agitaciju, osobito u Vojvodini i Macedoniji, odakle stižu povoljne vijesti za grupu St. Protića. Radi ovog samostalnog istupa Protićeva vrlo su zabrinuti pristaše N. Pašića, koji se boje, da će u Vojvodini većina Nijemaca i Mađara radije glasovati za Protićevu, negoli za službeni radikal-sku listu.

Kongres zemljoradnika Avramovićeve grupe održan je 11.-12. ov. m. j. u Vel. Plani, koji je lijepo uspio. Prisustvovala su mu uz Komadinića i nar. poslanika Sušića 483 delegata, među kojima mnogi ugledni zemljoradnici, koji su nezadovoljni radom svog poslaničkog kluba. Skoro svi govornici osudili su rad poslaničkog kluba, koji ne vodi nikakva računa o interesima stranke, nego sav njegov rad ide u korist samo izvjesnoj gospodi. Zaključeno je, da se povede najenergičnija borba protiv njegov rad ide u korist samo izvjesnoj gospodi. Zaključeno je, da se izda proglas na narod, u kom će se istaknuti, kako poslanički klub zemljoradničke stranke nije ništa ozbiljna radio u korist svojih birača. Kandidate liste će istaknuti u svim krajevima, gdje istakne i grupa Lazić-Jovanovićeve. Na koncu je izabrana stranačka uprava i glavni stranački odbor.

Predsjednici glavnih biračkih odbora u Dalmaciji. Državni odbor u Beogradu je kockom odredio za predsjednika glavnog biračkog odbora u Šibeniku dra Jerolima Lopašića, vijećnika banskog stola u Zagrebu, a

za Split dra Rudolfa Perše, vijećnika zemaljskog suda u Ljubljani.

Glavni odbor i poslanički klub Lazić-Jovanovićeve zemljoradničke stranke 11. ov. m. j. sastao se na sjednici, kojoj je prisustvovalo oko 60 članova većinom iz Srbije, dok iz Bosne i Dalmacije nije prisustvovala nitko. Na sjednici je najoštrije osuđena akcija Avramovića i Komadinića. Zaključeno je, da zemljoradnička stranka u čitavoj državi istupi samostalno na izbore. Svatko, tko bi pokušao, da pocijepa liste stranke, bit će isključen iz stranke. Na sjednici je u konačnoj redakciji primljen stranački proglas, koji će se ovih dana objelodaniti.

Za predstojeće izbore najpotrebitija knjiga kandidatima i agitatorima jest: Topografski Priručnik Dalmacije, u kojem su popisana sva mjesta (općine, sela i odlomci) od Raba do Spića sa brojem pučanstva, sa svim oblastima i uredima civilnim i crkvenim i t. d. Nabavlja se uz cijenu od 6 dinara kod Hrvatske Knjižare u Splitu.

Financijski odbor. Čitamo u novinama, da je financijski odbor bio sazvan za 9. o. m. j. Propitali smo se stvari kod našeg narodnog poslanika dra Dulibića, koji je član financijskog odbora. On nam je izjavio, da nije dobio nikakva poziva na za sjednicu od 9. ov. m. j. ni za koju drugu sjednicu financ. odbora. Stoga cijeni, da sjednica od 9. ov. m. j. nije bila uopće ni sazvana.

DRUGARITA VINKO VUČIĆ - ŠIBENIK

Skladište kemijskih proizvoda, tako boja, gumenih predmeta i o.

OPTIKA.

Naočala — Cvikera.

Izrađuje svaku izradu po ukal. Iliještikom propisan. Primaju se popravci.

PODLISTAK

Iz zemlje Faraona.

(Nastavak.)

Bilo bi predugo nabrajati sva znanja otkrića i uspjehe, kojima je poslije Champollionove smrti († 1832.) bio okrunjen rad egiptologa. Stoga ću mačke preći preko onoga nebrojenog mnoštva natpisa po zidovima i stupovima egiptopskih kramova, u grobnicama, na obeliscima. Ne ću da nabrajam ni tolikih papirova, koji tako lijepo osvjetliše političke i vjerske odnose za Hiksaj (papiros Rhind) te nam otkriše svestrano, duboko znanje egiptopskih svećenika (pap. Ebers); koji nam opisuju život vladara (pap. Harris: biografija Ramsesa III.) ili nam pružaju zbirke moralnih pouka, kao što to nalazimo u najstarijoj knjizi na svijetu: „Papyrus Prisse“ (čuva se u pariskom muzeju).*) Prelazim i preko glasovitog Torinskog „kraljevskog papirova“, veoma važna za egip. hronologiju.

Ova se knjiga sastoji od dva dijela: Prvi od nepoznata auktora (gradski zapovjednik za kralja Snofru ?), nastao je najkasnije oko 2800.; drugome je autor knez Ptahhotep i potječe iz 5. dinastije oko 2500 pr. Krista. — Jedva će trebati da napomenemo, da su hronologijske date iz najstarije povijesti svih naroda nesigurne. U ovom se članku držimo uglavnom datiranja njem. historika Meyera, koji je danas, u tom pogledu, bez sumnje najveći auktoritet.

Ne mogu da mimoidem jedno zanimljivo otkriće, koje nas vodi u srednji Egipat, na ruševine grada Amarna.

Bilo je to za nove ili druge tebanske države, toga najsajnijeg doba egiptopske povijesti. U borbi s tudinskom vladom Hiksa razvi se u Egiptu nacionalna svijest. I dok je Egiptancin ostao poput Kineza u svemu konservativan, zaboravi on ovog puta svoju miroljubivost te postade ratoboran osvajač. Politika ekspanzije i osvajanja vodila je Faraone osamnaeste (1550.-1350.) i devetnaeste (1350.-1200.) dinastije prema jugu do u Etiopiju oko srednjeg Nila, a put sjeveroistoka do Taura i do „izvrnute rijeke“ Eufrata. No dok je Etiopija bila pripojena Egiptu, prednoazijskih država nijesu mogli nikad sasvim pokoriti i dati im čvrstu organizaciju. To nije posve uspjelo ni velikom vojskovođi i državniku Tutmesu III., najslavnijem Faraonu i „jednom od najvećih lica svjetske povijesti“ (Cartellieri). Trebalo se dakle nagoditi diplomatskim putem.

Zato vladari babilonski, asirski i sjeverne Mezopotamije (Mitani) izmjenjuju pisma s Faraonima, šalju jedni drugima darove, poslanstva. Karavane za Mezopotamiju idu tzv. kraljevskom cestom preko Peluzija uzduž obale Palestine i Sirije te se križaju u Damasku, Amatu ili Haranu. Tom prigodom dolaze sirske narodi pod utjecaj Egipta i Mezopotamije.

Među svim Faraonima tog doba treba da istaknem Amenhotepa IV. (1392.-1374.) Ne toliko radi njegovih diplomatskih uspjeha, koliko radi pokušaja, da reformira vjeru i uvede monoteizam.

Veliko mnoštvo bogova (preko dvije tisuće) nije moglo zadovoljiti uvidavnije. Njima se pridruži svom dušom Amenhotep. Država je religija imala unaprijed biti kult boga Sunca, a kralj se sam prozva Huenaten ili Ehenaton t. j. duh sunčanog koluta Atena.

Većina je ipak bila proti reformi. Da kazni nezadovoljnike, osobito Tebance, osnuje kod Hermupolisa u srednjem Egiptu nov grad: Hutaten, i namo premjesti prijestolnicu. Po jednom današnjem plemenu Beduina zove se taj grad Amarna.

I upravo ove političke i kulturne odnošaje, koji su vladali koncem 15. i početkom 14. stoljeća pr. l. uz istočne obale Sredozemnog mora, u vrijeme, kad se tu razvio prvi veliki svjetski saobraćaj, te nam je odnošaje osvjetlilo otkriće u Tell-el-Amarni godine 1888.

Pod ruševinama palače vjerskog reformatora nadoše arheolozi oko 300 glinenih pločica. Kako li se začuđiše, kad vidješe, da su pločice ispisane ne hijeroglifima, nego klinovim pismom! Kad je pak proučavanje dokazalo, da pločice predstavljaju bogata, živahnu korespondenciju između

Egipta i Prednje Azije, da je jezik dopisivanja babilonski, pače da se njim služe i sami Faraoni — ili bolje: sam Faraon — heretik — tad je bilo očividno, da je u to vrijeme Mezopotamija stekla neočekivanu pobjedu. Babilonski jezik imao je tada sličnu ulogu, kao danas francuski: bio je diplomatskim jezikom i u glavnom gradu Egipta!

Osim međusobnog dopisivanja između Faraona i velikobabilonskog kralja (vladari šalju jedan drugome darove, štaviše: Amenhotep IV. uzima kćer babil. kralja Purnapuriasa II. za ženu) nalazimo na pločicama izvješća egiptopskih namjesnika i raznih funkcionara u Kanaanu i Siriji svom vrhovnom gospodaru u Amarni, pak dopise knezova heitskih itd.

Otkriće je je dakle u Amarni dragocjen prinos k upoznavanju kulturno-političkih prilika pred više tisuća godina. To vrijedi napose za povijest naroda Izraelskog. Jer dopisivanje kanaanskih knezova u babilonskom jeziku dokazuje, da je već dugo bila pod kulturnim utjecajem Mezopotamije običana zemlja, u koju se poslije tolikih lutanja vraćahu Izraelci ili Habiri, kako ih amarnske pločice zovu.

No nijesu u Amarni bile otkrivene samo spomenute pločice. U grobovima se nadoše slikarije, na kojima se Amenhotep, vjerski reformator, sa svojom obitelji klanja „jednom bogu“.

(Nastavit će se.)

Iz Pučke Stranke.

Naše poruke.

Tri glavne dužnosti treba da izvrše svi već osnovana naša „Težačka vijeća“, svi naši pouzdanci i glavni pristaše-pučani u pojedinim mjestima čitave sjeverne Dalmacije: 1. Da se što prije sastanu, dogovore i izaberu izborni odbor HPS. za njihovo mjesto, pak nam se odmah javu. 2. Da nam svaki put javu, kada koja stranka održu u njihovom mjestu sastanak, pa kako je bilo na takvom sastanku. 3. Da šire program Hrvatske Pučke Stranke i da sve jednog po jednog čovjeka uvjeravaju, poučavaju i nagovaraju, da glasuje za našu stranku, a kadgod mogu, neka drže i dogovore i sastanke. Ako im je za sve ovo potreba kakvog savjeta ili upute, neka nam se pismeno ili osobno obrate. U svemu ćemo im najspremnije ići na ruku.

Naš izborni fond. Izbori traže od glavnih ljudi pojedinih stranaka ne samo mnogo truda i posla, nego i mnogo troška. Hoće se imati dosta novaca za izbornu agitaciju: za strankino novinstvo, proglaše i letke, za dopisivanje, za putovanje vođa i agitatora i za sto drugih stvari. Lako demokratima, radikalima i drugim kapitalističkim strankama, koje za to imaju milijune na raspolaganje. Mi tih milijuna nemamo, a i ne trebamo ih, jer imamo ljubavi za narod, pa ne radimo za novac, nego za pravdu i istinu. Ipak ni mi ne možemo ostati bez ikakve pomoći. Treba da nas naša sirotinja, naš puk, za koji radimo, koji branimo, barem u najnužnijem pomogne. Zato molimo i pozivljeno sve naše dične pristaše pučane, da već sada sabiru za naš izborni fond darove, da odatle namirimo najnužnije stranke izborne troškove. Neke svaki pojedinac u tu svrhu nešto sabere, doprinese i pomogne. I najmanji doprinos dobro je došao. Sakupljeni novac neka se pošalje na

Kotarsko Tajništvo HPS.
u Šibeniku.

Iz katoličkoga svijeta.

Biskupska konferenca u Zagrebu. Ovih dana sastao se na vijećanje u Zagrebu uzi odbor jvgv. episkopata. Ovoj konferenci je prisustvovao i sadašnji ministar vjera Ljuba Jovanović. Na konferenci su se iznijela sa strane predstavnika katoličke crkve gramivama protiv bivšeg režima. Raspravljalo se još - kako novine javljaju - o spornim pitanjima upogled sklanjanja konkordata između Jugoslavije i Vatikana, o pitanju vjerske obuke u školama, o održavanju kat. zavoda i svećništva, o popunjenju ispražnjenih biskupskih stolica, o upotrebi crkvenih fondova i o još nekim drugim pitanjima.

Kandidati za nove biskupe. Povodom zadnje biskupske konferencie u Zagrebu novine doznaju i pišu, da bi beogradskim nadbiskupom imao biti imenovan barski nadbiskup mgr. Dobričić, splitskim biskupom dr. Bonafčić, mariborskim dr. Karlin, biskupom u Subotici župnik Budanović, a u Bečkerek u franjevac o. dr. Rodić.

Književnost.

„Seljački kalendar“ za 1923. izašao je s ovim krasnim sadržajem: Bosančić „Pučani orači na njivi hrvatske politike“, dr. Jurečić „Socijalna politika“, dr. Andrić „Prigorska krv (pripovijest iz prekljanjske seljačke bune)“, dr. Deželić „Kulturna politika“, Petričević „Što sam vidio u jednom selu u Česko-Slovačkoj“, Kordić „Na

grobu velikog pučanina“ (pjesma). Životopis i slika fra Didaka Buntića, dr. Andrić „Gospodarska politika“, L. Bauer „Agrarna reforma kod nas i u drugim državama“, Jagatić „Zadrugarstvo i politika“, Jakovljević „Agitator“ (pripovijest), dr. Firinger „O vanjskoj i svjetskoj politici“, dr. Andrić „Što treba da znamo o državama cijelog svijeta“, Grgec „Život na rođenoj grudi“, Pfefer „Pjesma od izbora“, dr. Šimrak „Srpske stranke i srpski političari“, Svaštica, Ovo je već četvrto godiste ovoga kalendara, koji je pravi almanak političkog života, a ovo novo godište u prvom redu. Tu je sabrano toliko političkog materijala, da ovaj kalendar može i mora biti priručnik ne samo svakom svjesnijem seljaku, nego i svakom našem inteligentnu. Seljački kalendar se uopće razvija u sasvim novi tip hrvatskog kalendara, kakva još nije bilo. Zato ga preporučamo svakoj našoj javnosti, a u prvom redu svakom našim čitateljima i pristašama. Stoji Din. 8.50 s poštarinom, preporučeno Din. 10.— Naručuje se na adresu: *Seljački kalendar, Zagreb, Kaptol 27/1.* a može se dobiti i u mjesnoj Papirnici Grge Radića.

Gradske vijesti.

Netemeljite glasine. Primamo od Kotarskog Poglavarstva i Općine: Pošto se u narodu pronose glasovi o mobilizaciji vojske i sazivu narodne skupštine, gospodin Ministar Unutrašnjih Dela naredio je, da se narodu objavi, da su ti glasovi lažni i tendenciozni, a proti širiteljima ovakvih i sličnih glasova, da će se najstrože postupati.

Zabava jug. kat. nar. đaštva. Mjesno katoličko đaštvo je u nedjelju, 14. ov. mj., u dupkom punim prostorijama Bađžane priredilo vrlo uspješnu zabavu. Zabava je započela u 6 sati prikazivanjem lijepe historijske drame u 3 čina „Turska osveta“ iz dobe borbe hrvatskih prvaka i velikana Zrinjskih sa Turcima. Sva su lica dobro odigrala svoje uloge na opće zadovoljstvo svih prisutnih, ali osobito su se istakla djeca svojom dječjom igrom i dak M. Luetić, koji je baš dotjerano odigrao tešku ulogu Ibrahim-bega. Dak J. Miškov zaključio je zabavu s dva vrlo zgodna šaljiva pjevanja „Makaroni“ i „Brico“ uz pratnju tamburaškog zbora kat. đaka. „Makaroni“ su se osobito sviđeli publici, jer ih je baš vješto i igrao i pjevao. Razigrana publika mu je burno pljeskala i tražila opetovanje. I ovom prigodom kat. đaštvo je pokazalo, da među svojim članovima ima sposobnih diletanata, koji bi već sada mogli da nastupe i na većim pozornicama. S ugodnošću opažamo, da građanstvo pokazuje sve više smisla i zanimanja za ovake zabavno-odgojne priredbe mjesnih kat. udruženja.

Veliki krabaljni ples naših invalida održao se u subotu, 13. ov. mj., u svim prostorijama „Hotel Krka“ sa lijepim uspjehom.

Orhestralni koncert. „Filharmoničko društvo“ priredilo je u nedjelju, 14. ov. mj., u kavani „Krka“ uspješni orhestralni koncert s vrlo biranim programom pod dirigovanjem svog vrijednog maestra g. Gotovca.

Kotarsko Tajništvo HPS, uređuje u prostorijama „Hrvatske Čitaonice“ svakim danom osim blagdana i nedjelje od 11.-12 sati prije podne. Na to se upozoruju svi pristaše, pouzdanci i interesirane osobe.

Telefonska veza sa Beogradom. Od 10. ov. mj. mogu se obavljati telefonski razgovori između Beograda

i telefonskih postaja u Dalmaciji između 9-10, 12-13, 18-19 i poslije 21 sata. U drugim satovima samo po prethodnom sporazumu sa telefonskom centralom u Sarajevu. Taksa za sada znosi 15 dinara za svaka 3 minuta.

U fond našega lista prigodom prvog hrvatskog pučkog dana dopriniše i međusobno sakupiše po din. 10 ovi naši dični pučani iz Murtera: Don Ivan Berak, župnik; Nikola Mudronja, ravnatelj Uljarske Zadruge; Stipe Juraga, predsjednik Težačkog Vijeća HPS.; Miho Vodopija, podravnatelj Uljarske Zadruge. — Svima im srdačna hvala! Ugledali se i drugi u njih!

Putovanje u inostranstvo. Policijska vlast upozorava zanimanje, da sve prevozne karte (tiketi) nekoncepcionovanih parobrodarskih društava, koje su plaćene ili kupljene u inostranstvu za iseljenike, prestale su važiti 31. decembra 1922. god., i da će iseljenici sa takvim prevoznim kartama biti vraćeni s državne granice.

U fond Okružja Hrv. Kat. Nar. Saveza dopriniše slijedeći svećenici: Don Toma Perina din. 30, te don Ferdo Mrakovčić, don Marko Čorić, don Ivo Berak, don Niko Rodin, O. Mijo Lopac i O. Alfons Mršić po din. 5. Tu svotu sakupiše na prijedlog O. M. Lopca na bratskom sastanku, održanom u Tijesnome. — Okružni odbor im harno zahvaljuje.

Iz Jug. Akad. Kluba. Najljepše zahvaljujemo čitavom šibenskom građanstvu, koje nam je došlo u svakom pogledu ususret kod priređivanja našeg društvenog plesa i time doprinijelo onom lijepom moralnom i materijalnom uspjehu. Naročita hvala svim onim cijenjenim obiteljima, koje su nam posudile narodne sagove za ured dvorane, kao i svim onim gđicama, koje su nam pomogle kod prodavanja glasovnica, koriandola i serpentina. Osim toga najtoplije zahvaljujemo tvrtci Šupuk, koja nam je besplatno uredila rasvjetu za dvoranu, gosp. Frliti na posuđenim palmama, kao i vlasnicima „Hotel Krka“, koji su nam stavili prostorije badava na raspolaganje.

Hrv. kat. ženskom prosvj. društvu „Zora“ darovao je dr. Frane Dulbičić din. 20, da počasti uspomenu blagopokojne Matilde ud. Šupuk - Uprava mu harno blagodari.

Uspjesi domaćeg životnog osiguranja. Vanredno povjerenje općinstva znala su sebi pribaviti naša domaća osiguravajuća društva, kako se to može dobro razabrati iz rezultata, što ih je u godini 1922. polučila osiguravajuća zadruga „Croatia“ u svojem životnom poslovanju. U toj je poslovnoj godini podnešeno zadruci ponuda na osiguranu glavnicu od preko K 200,000.000, što je najbolji dokaz povjerenja općinstva u ovaj naš stari, vodeći osiguravajući zavod. To je ujedno i najbolja ponuka svakomu, kome je do obezbijedenja vlastitoga, kao i članova svoje obitelji, da se prije, no se odluci na sklanjanje osiguranja, obrati u svom pospovnom interesu na središnjicu ovog zavoda u Zagrebu, u vlastitoj palači, Marovska ul. br. 1. ili na koju od njenih podružnica ili na mjesnog povjerenika ili na putujućeg nadzornika zadruge, koji će ga pripravno poslužiti najboljšim izborom koli jeftinih toli i probitačnih cijjenika.

Darovi „Uboškom Domu“ prigodom božićnih blagdana. N. Ženska Zadruga Opskrbljena je svu djecu „Uboškog Doma“ odjelom, postolima bječvama i kapama, a nekoju i rubinimom. — Hrv. kat. žensko prosvj.

društvo „Zora“ poklonilo je 22 kg mesa i košaru slatkiša i robe. — Gosp. Stipe Šare 4 kg bakalara, 4 l ulja i 70 kg pure. — Tako zaslugom plemenitih darovatelja siromasi „Uboškog Doma“ sprovedoše veselo ovogodišnje božićne blagdane. Od Boga im plata, a od siromaha i Uprave harnost!

Doprinosi u fond gradnje Kupališta na Jadriji. Da počaste uspomenu pk. *Josipa Cvičkovića:* Joso Sunara (gostioničar u Splitu), Ive Kovač i Ante Frua po din. 20. Da počaste uspomenu pk. *Josipa Cace:* Josip Ungaro, Ettore Zorzenoni, Šupuk Vinko i Bognolo Erminio po din. 10. Da počaste uspomenu pk. *Matilde ud. Šupuk:* Pio Terzanović i Šupuk Vinko po din. 30; Pave Goleš, Ivan Fulgosi, Josip Jadronja, Juras Marko, Jakovljević Marko, Žaja Ivo i Triva Dimitrije po din. 20; Isler Giovanni, Medić Ivan i Prgin Mate po din. 10; Simo Grubišić din. 5, Defilipis Jerolim din. 25 i Tvrtka Fausto Inchiostri din. 50. — Uprava svima darovateljima harno zahvaljuje.

Obznana o predaji izjava za razrezivanje opšte tečevine za dvogodište 1922.-23. Na osnovi § 39. zakona od 25. oktobra 1896. l. d. z. br. 220 i člana 153. finacijskog zakona za budžetsku 1922.-1923. godinu ustanovljuje se vrijeme od 1. januara 1923. do 15. februara 1923. kao rok za prikazivanje izjava za razrezivanje opšte tečevine za dvogodište 1922.-23. Izjave se imaju činiti istinite po duši i kako se najbolje zna, a mogu se predati pismeno ili naustice izjaviti protokolarno kod nadležne Poreske Kotarske Vlasti. Podaci treba da se odnose na stanje prometnih prilika u god. 1921., a ako nema ni godine dana, da se vodi preduzeće ili zanimanje, za vrijeme, otkada postoji. Ako poreznik ne preda izjavu, na koju je svakako obvezan, u otvorenom roku, to komisija za razrezivanje opšte tečevine odmjerit će mu porez na osnovu zvaničnih podataka. Tko bi znajući dao netačnih ili nepotpunih podataka, bit će u smislu § 239., dotično t 243. podržen postupku radi zataje ili radi uskrate poreza kažnjen u smislu § 241. i 244. cit. zakona. — *Delegacija Ministarstva financija u Splitu.*

„Zakon o osnovama uz Pravilnik“ izašao je nakladom „Dalmatinskog Glasnika“, a može se dobiti samo kod iste uprave: Split, Dubrovačka ul. br. 7, ako se unaprijed dostavi iznos Dinara 8.50, u kom je uračunata i poštarina. Pouzećem ne šalje se nikome.

Javna zahvala.

Velevčenom Gospodinu

Dru Josipu Pasini

Šibenik.

Vašem znanju, vještini i zauzetosti zahvaljujem, što ste mi dva puta spasili život. Bog Vam naplati, a od mene i moje obitelji vječna harnost!
Zlarin, 12 siječnja 1923.

Srećko Bjažić.

Javna zahvala.

U nemogućnosti, da zahvalim svakom pojedincu, koji je prigodom smrti naše mile i nezaboravne majke

MATILDE ud. ŠUPUK rođj. PERROUX

na bilo koji način iskazao pokojajoi zadnju počast, izrazujemo ovim putem našu najdublju harnost.

Šibenik, dne 10. siječnja 1923.

Braća Šupuk pk. Marka.

REDOVITA VEZA
od Bremena preko Southampton, Cherbourga u New York putem dinvnik američanskih vladinih brodova United States Lines.

NAJBЛИŽI ODLAZAK:
President Roosevelt . . . 17. Jan. 28. Febr.
America . . . . . 1. Febr. 11. Apr.
President Harding . . . . 14. Febr. 21. Mar.
Georges Washington . . . 21. Febr. 28. Mar.
Southampton i Cherbourg odlaze i dan kasnije.
Tražite prospekte i plovidbeni listinu br. 161.

UNITED STATES LINES

BEOGRAD, Travnička ulica 1.
i svi znatniji putnički uredi.

GUMENE PETE i GUMENE POTPLATE
jeftinije i trajnije su nego od kože!
Najbolja zaštita protiv vlage i smet!

AMERIKANSKI i ENGLESKI

Singer šivaći strojevi

Singer igla i dokimskih dijelova
Singer ulja, konca, svile i t. d.

Vlastita mehanička radiona
Prodaja na otplatu
Singer šivaći strojevi Maurer & Co. New-York
Centrala za S. H. S.
ZAGREB, Marulićeva ulica broj 5.

Podružnica: Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar i Bred na Savi, Subotica, Novi Sad, Maribor, Ljubljana, Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skoplje, Veles, Bišelj, Kragujevac, Zajecar i Stj. - Zastupstva u svim većim mjestima.

SIR

Tvrđi za ribati (hljebovi 1—6 kg.)	kg. K.	72.—
Groyer hljebovi 4—8 kg.	„ „	90.—
Trapist Ia (4—6 kom. čini 5 kg.)	„ „	88.—
Trapist II.a (5—7 kom. čini 5 kg.)	„ „	84.—
Mastac čajni u komadima od 5 i 1/2 kg.	„ „	240.—

Postavno moje skladište nudi, dok zaliha traje

J. HERMAN, mljekarna i sirarna - KONČARNICA (Slavenija).

Nemojte naručiti odijelo dok niste vidjeli naše uzorke i cijene.

Pružamo Vam priliku, da si nabavite PRVORAZREDNE ŠTOFOVE svake vrste, najmodernijih desena, za svaku svrhu i raznih cijena uz ORIGINALNE TVORNIČKE CIJENE.

Uzorke i cijene šaljeno na želju odmah preporučeno na ogled. Svake sezone novi deseni.

Pri naruđbi uzoraka molimo, da bezuvjetno naznačite, dali iste trebate za odijelo, ogrtač, raglan, zimski kaput ili za ženske haljine i kostime.

Zatražite uzorak! Paketić isplaćuje se stalno! Otprema kuća za sukno

ZAGREB - Boškovićeva ulica 9./IV. (ALMA)

CUNARD LINE

Najbrži parobrodi svijeta. Izravni putnički tovarni i expres saobraćaj od Hamburga i Cherbourga za Ameriku i Rusiju

4 dimjaka, 5 1/2 čzna. Vlastite kabine za putnike III. razreda. Putnike prate iskusni činovnici do luke ukrcanja, te im putem pruže u svakom pogledu dragovoljno svaku pomoć. Uputstva daje: Cunard Line.

Glavno zastupstvo za Jugoslaviju: Jugoslavenska banka d. d. Zagreb B-cesta 33. Brz. naslov: „Cunard“ Zagreb, Telefon: 24-65.

RIKARD DELFIN (prije Andr. Delfin)

Trgovina pokućstva na stolarskom-fajfarškom radionom.

ŠIBENIK, Obala.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Vlastita zgrada. Glavna ulica 108. Podružnica Šibenik Brz. naslov Gospodarska Telefon br. 16 - Noćni 67.

Centrala Ljubljana.

Podružnice: Đakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled.

Afilijacije: Sveopća zanatlijska banka d. d. u Zagrebu i njena podružnica u Karlovcu te Gospodarska banka d. d. u Novom Sadu.

Kraljevski Holandski Lloyd

Redoviti brzi poštanski brodovi od Amsterdama i Cherbourga za Južnu Ameriku

Rio de Janeiro, Santos, Montevideo i Buenos Aires.

Sva potrebna uputstva daje KRALJEVSKI HOLANDSKI LLOYD Glavni zastupnik za Jugoslaviju

JUGOSLAVENSKA BANKA d. d. Zagreb, B-Cesta 33. Brzoglavni naslov: Realloyd, Zagreb. Telefon: 24-65.

PAPIRNICA BRGO RADIĆ

ŠIBENIK (Glavna ulica).

Bogati izbor svih vrsti umjetničkih dopisnica.

Prodaja školskih potrepština, raznog papira te sve vrsti kancelarijskog pribora.

Skladište knjiga za osnovne škole.

Igračke za djecu.

Razne vrsti kalendara na veliko i na malo.

Posluga brza i solidna. Cijene umjerene!

Dionička glavnica i pričuva preko K. 60.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamaćuje najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne transakcije.